UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Jtem qualiter clerici et maxime sacerdotes populu[m] rege[n]tes vel plebe[m] in administratione septem sacramentoru[m] que co[n]tine[n]t[ur] in hoc versu. Baptis. eris. vngo. via. penitet ordinis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Visual Library

regulares et premonſtrateñ.⁊ alios q̊ſ/
libꝫ religioſos. ¶ Item abbatibus et
prioribus diſtricte precipim⁹. vt omnia
et ſingula que ad ordineꝫ ⁊ regulā ꝑti/
nent faciāt ab omnibus ⁊ ſingulis inui
olabiliter obſeruari cuꝫ appoſitione pe/
ne que in regula continetur. Rebelles
vero ⁊ incorrigibiles ad nos cōferētes
vt ipſorum per nos rebellio cōpeſcatur
¶ Item ſtatuimus vt ſm ſtatutuꝫ con
cilij generalis domini Innocentij pape
tertij ꝑ abbates ⁊ prepoſitos nigri or/
dinis ciuitatis et dioceſ̄ de triennio in
trienniuꝫ cōmune capitulum obſeruet
Cuius cōcilij tenoreꝫ volumus vt ſin/
guli habeāt. vt ſciāt quomō huiuſmodi
capitulum ſeruare teneātur. Et ꝙ hu/
iuſmodi ſtatutum negligenter eſt obſer
uatum. licꝫ dominus Conradus prede/
ceſſor noſter antedictus hoc mādauerit.
nos penam adijcimus.⁊ non ſeruātes
excōmunicamus in his ſcriptis.

Qualiter clerici ⁊ maxime ſacerdo/
tes populum vel plebem regentes in
adminiſtratione ſeptem ſacramētoꝝ ſe
habere debeāt.⁊ primo de baptiſmo.

Tatuimus vt baptiſmus hono
rabiliter celebretur cum diſtin/
ctione verborum. in quibus ſa/
lus pendet baptizati. vt ille qui bapti/
zat cum immergit baptizandū nihil ad/
dendo vel ſubtrahendo vel mutando
dicat hec verba. Petre vel Wynande
ego baptizo te. In nomīe pr̄is.⁊ filij. et
ſpūſſancti. ¶ Item ſacerdos eandeꝫ for
mā doceat mares et feminas obſeruare
cuꝫ in neceſſitate baptizāt infātes· etiā
parentes ſi alij deſunt. ¶ Itē ſacerdos
ad quem infans ſic in neceſſitate bapti/
zatus referendus eſt. quātocius inter/
roget de forma quā baptizans ſeruauit
Et ſi inuenerit eaꝫ ſeruatā et rite bap/
tizatuꝫ puerū faciat ei que poſt baptiſ/
muꝫ fieri cōſueuerunt. Si auteꝫ cogno
uerit ipm̄ nō baptizatū vel dubitauerit.
baptizet euꝫ ſub hac forma Petre vel
Johānes. Si es baptizatus ego te nō
baptizo. ſed ſi nō es baptizatus. tūc ego
te baptizo. In noīe pr̄is. et filij. et ſpūs
ſancti. ꝛc. ¶ Item ſi timeatur de morte
infantis anteꝙ naſcatur. et caput eiuſdeꝫ
naſcētis appareat extra Infundat aquā
qui affuerit ſuper caput naſcētis. dicēs
ego te baptizo in nomine. p. ꝛc. Et ſi in/
fans ſic moritur. ſepeliatur corpus eius
in cemiterio Si ꝑuenerit viuus ad or/
tum.⁊ de forma dubitetur. de nouo bap
tizetur ſub hac forma Petre vel Johā/
nes. ego te nō baptizo ſi es baptizatus:
ſed ſi nō es baptizatus tūc ego te bapti
zo in noīe. p. ꝛc. ¶ Item mulieri in par
tu mortue nullatenus negentur iura
chr̄ianitatis nec eccleſiaſtica ſepultura.
Et ſi certum ſit ꝙ mulier pregnans mo
riatur teneat̄ os eius apertum. et cum
magna cautela vterus eius aperiat̄.⁊ ſi
infans viuus fuerit educatur et bapti/
zetur. Si āt inuētus fuerit mortu⁹. ipſe
puer extra cemiteriū tumulet̄. Et iſte
modus et forma frequēter ꝑrochianis
imprimat̄. vt ſciāt quō in talibus debe
ant ſe habere. ¶ Itē duo vel tres tātū
admittant̄ ad leuandū puerum de bap/
tiſmo qui infra quartū gradum parenti
bus pueri nō ſint iuncti niſi in neceſſita
te. ¶ Iteꝫ in paſcha et pēthecoſte et e/
tiam ſepius fons baptiſmi ſi opus fue/
rit renouetur.⁊ amota aqua veteri ipſe
fons lauetur. et bene mūdificetur ⁊ no
ua īpoſita benedicat̄ aqua et chryſmet̄.
¶ Item fons ſub operculo et ſub ſera fir
metur et obſeruetur ꝓpter ſortilegia et
truphas que ſub pena excōicationis la
te ſentētie firmiter prohibemus ¶ Itē
chryſma oleū ſacrū et oleū infirmoꝝ in
ampullis metallinis per certos titulos
deſignatis ſub claue cuſtodiat̄. Si autē
aliud oleū chryſmari vel oleo ſac⁹ appo/

ni oporteat hoc fiat caute. ⁊ id quod ap/
ponit cum chryſmate et oleo ſacro dili/
genter cū virgula miſceatur.

De ſacramento confirmationis

Moneāt preſbyteri parētes bap
tizatorū nōdū confirmatorū vt
eos ad epm qui ſolus pt cōfir/
mare ducāt ſeptēnis vel maioris etatis.
et tondeant capilli, maxime cōtra fron/
tes dependentes et lauentur frontes
diligent et habeant bandellos de pan/
no lineo ſpiſſo ſine fractura et ſine nodo
latitudinis triuz digitoꝝ et longitudi/
nis cōpetētis albos et mundos exiſten/
tes. exceptis āt pīe ⁊ matre offerāt pu/
eros illi qui coꝝ noticiā hūt et melius
nouerūt ꝙ nō ſint vel fuerunt cōfirma
ti et tertia die poſt cōfirmationē ducāt
eos ad eccleſiā et preſbyter frontes eo/
ruz lauet ⁊ cōburet bādellos ⁊ cineres
bandelloꝝ et aqua lotionis in ſacrū lo/
cū vel piſcinā ſiue lauatoriū reponatur
Cōfirmādi vero ſi fuerint decē ānoruz
vel vltra. prius ſuis ſacerdotibus con/
fiteant̄ ꝙ̄ confirment̄. parētes vero cō
firmatoꝝ eis et ipſi confirmati ſibi ſepe
ad memoriā reuocent qñ ⁊ vbi fuerint
confirmati. Nullus clericus ad primaz
tonſurā accedat niſi prius fuerit confir
matus.

De ſacramento extreme vnctionis

Cum reuerētia. aqua benedicta
et cruce precedētibus ſacerdos
deferat oleum ſacrum ad infir/
mos et dicat diligenter ſeptez pſalmos
Si via fuerit longa addat letaniā et a/
lias orationes ad hoc cōſtitutas Et cū
inungit infirmū. ꝓferat iſta verba Per
iſtā vnctionem ⁊c ⁊ inungat̄ cum reue/
rentia et diſtinctione verborū. Et nihil
pro inunctione exigatur Et ſi quid dat̄
gratis accipiat̄. Laudabiles tn̄ conſue
tudines in talibus precipimus obſerua
ri. ¶ Moneāt preſbyteri populū vt in/
firmi. xiiij. annos et ſup̄ habentes cum
opus fuerit inungant̄. Nec ꝓpter paup
tatem nec defectū cādelarum vel indu/
mentoruz lineorum que in hoc ſacramē
to ſolēt cū reuerētia exhibēri a ſacerdo/
te vel quouis alio inunctio dimittatur
Sufficit eni vna cādela. Et ꝙ infirmi
inuncta mēbra ſingulariter ⁊ diligēter
extergantur cum ſtuppa que poſt exter/
ſionez in igne comburatur.

De ſacramento euchariſtie ſiue altaris

Recipimus vt omnes ſacerdo
tes in veſtibus mūdis ſacerdo/
talibus et benedictis reuerent̄
mundo et cōtrito corde et confeſſi ſi cō
mode fieri pōt accedant ad miſſam cele
brandā. ¶ Item ſtatuimus ſub pena ex
communicationis ne aliquis ſacerdos
miſſam celebrare audeat niſi prius dixe
rit matutinas ⁊ primā de die. ¶ Item
precipimus ne aliquis ſacerdos ſine cal
ciamentis vel caligis ad altare accede/
re audeat pro celebratione miſſe. ¶ Itē
diligenter caueant ſacerdotes ne cum
conſcientia in mortali peccato cōſtituti
accedāt ad miſſam celebrandā. ꝙ ſi tali
ter māducauerint corpus domini ⁊ bi/
berint eius ſanguinem iudiciuz eterne
damnationis ſibi māducant et bibunt
¶ Item miſſale inuoluatur camiſia vel
pāno lineo et apponāt puū manutergiū
quo preſbyteri nares vel faciem tergāt
ne cōtingat ſacra veſtimenta maculari
q̄ integra et munda. vt eſt dictū. precipi
mus cuſtodiri. ¶ Itez loca circa altare
ab aranearuz telis ⁊ pulueribus ac ce/
teris immundicijs ſepius emundentur
¶ Item precipimus vt ſurſum ſuper al
tare ad latitudinem et longitudinem al
taris pannus lineus albus extendatur
vt protegat ⁊ defendat altare ab oībus
inmundicijs deſcendentibus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN